

ЩОДО СИСТЕМИ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

К.І. Апанасенко, канд. юрид. наук, доцент кафедри цивільного, господарського права та процесу, кримінального права та правосуддя
Чернігівський державний технологічний університет

Ринок рекламної діяльності є одним з найбільш динамічних за темпами зростання ринків послуг в Україні. За останні два роки приріст обсягів реклами у пресі становив 8,6 % (2 млрд 646,8 млн грн у 2012 році), в Інтернеті – 15 % (680 млн грн) [3]. З метою захисту прав, інтересів громадян і юридичних осіб, підтримання конкуренції між господарюючими суб'єктами держава здійснює контроль за рекламною діяльністю. Оскільки державний контроль у цій сфері доручений законом декільком державним органам (ч. 1 ст. 26 Закону України «Про рекламу» від 03.07.1996), важливо правильно визначити їх організаційно-господарську компетенцію. З огляду на викладене, аналіз системи органів державного контролю у сфері рекламної діяльності видається актуальним. У процесі дослідження слід окреслити складові цієї системи, правові підстави контрольних повноважень відповідних державних органів.

Згідно з п. 1 ст. 26 Закону «Про рекламу» (далі – Закон) контроль за дотриманням законодавства України про рекламу здійснюють у межах своїх повноважень: центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів – щодо захисту прав споживачів реклами; Антимонопольний комітет України – щодо дотримання законодавства про захист економічної конкуренції; Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення – щодо телерадіоорганізацій усіх форм власності; Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку – щодо реклами на фондовому ринку; а також центральні органи виконавчої влади, що реалізують: державну фінансову політику – щодо реклами державних цінних паперів; державну політику у сферах будівництва, архітектури – щодо спорудження житлового будинку; з питань державного нагляду та контролю за дотриманням законодавства про зайнятість населення – щодо реклами про вакансії.

Діюча система контролю в галузі реклами неодноразово критикувалась. Так, народний депутат А.П. Пінчук пропонував скоротити чисельність відповідних контрольних органів до двох – Антимонопольного комітету України (АКУ) і пропонуваної для створення Державної комісії з контролю за рекламою [5]. Однак питання про кількість контроль-

них органів у галузі реклами не можна визнати однозначним. В Україні сформована розгалужена мережа контрольних органів у галузі реклами так, як наприклад, і у Великобританії та Франції [1].

У системі органів державного контролю в галузі реклами домінуюче місце посідає Державна інспекція України з питань захисту прав споживачів, статус якої визначається Положенням, затвердженим Указом Президента України від 13.04.2011 № 465/2011. Відповідно до пп. 1 п. 3 Положення до основних завдань Інспекції належить реалізація державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів і рекламу в цій сфері. За вищевказаним Законом (ч. 4 ст. 27) лише Інспекція та Антимонопольний комітет України повноважні розглядати справи про порушення законодавства про рекламу і накладати штрафи за такі порушення.

Антимонопольний комітет України здійснює державний контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції у сфері рекламної діяльності. Підстави та процедура розгляду справ про відповідні порушення законодавства визначені Законами України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001, «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 07.06.1996, розпорядженням АКУ „Про затвердження Тимчасових правил розгляду справ про порушення антимонопольного законодавства України” від 19.04.1994 № 5. За даними Комітету [2], у 2012 році антимонопольними органами було розглянуто 776 справ щодо недобросовісної конкуренції, при цьому поширення інформації, що вводить в оману, становило 91 % від загальної кількості порушень у вигляді недобросовісної конкуренції.

Відповідно до ст. 13 Закону України «Про Національну раду з питань телебачення і радіомовлення» від 23.09.1997, ч. 1 ст. 70 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» від 21.12.1993 Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення здійснює нагляд за дотриманням телерадіоорганізаціями і провайдерами програмної послуги вимог законодавства щодо реклами та спонсорства у сфері телерадіомовлення. Під час здійснення контрольних заходів у галузі реклами Національна рада керується Інструкцією про порядок здійснення перевірок телерадіоорганізацій та провайдерів програмної послуги, затвердженою рішенням Національної ради від 08.02.2012 № 115.

З положень ст. 26 Закону України «Про рекламу» можна дійти висновку, що суб'єктами контролю рекламної діяльності виступають лише зазначені в цій статті органи виконавчої влади. Але інші нормативні акти наділяють такими повноваженнями й інші органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування. Так, згідно з пп. 45, 46 Типових правил розміщення зовнішньої реклами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2003 № 2067, контроль за додержан-

ням цих Правил здійснюють виконавчі органи сільських, селищних, міських рад та інші органи відповідно до законодавства. Водночас Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 не закріплює повноважень органів місцевого самоврядування з контролю за дотриманням рекламного законодавства. Нечітко визначається у законодавстві компетенція державних органів з контролю у сфері зовнішньої реклами, що розміщується за межами населених пунктів. Відповідно до п. 18 Типових правил розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів, затверджених постановою КМУ від 05.12.2012 № 1135, контроль за додержанням Типових правил здійснюють органи виконавчої влади відповідно до повноважень. Виникає запитання: які саме «органи ... відповідно до повноважень» вправі контролювати дотримання рекламного законодавства і чи не доцільно було би принаймні у Типових правилах чітко визначити ці органи та їх компетенцію?

До системи органів, які здійснюють у межах своєї компетенції контроль за рекламною діяльністю, пропонується віднести також і Міністерство охорони здоров'я України, оскільки в ст. 39 Закону України «Про безпечність та якість харчових продуктів» від 23.12.1997 зазначено, що реклама харчових продуктів для спеціального дієтичного споживання, функціональних харчових продуктів та дієтичних добавок можлива лише після попереднього погодження її тексту з центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я [4, с. 89]. Крім того, відповідно до ч. 4 ст. 26 Закону України «Про лікарські засоби» від 04.04.1996 МОЗ затверджує перелік лікарських засобів, заборонених до рекламування. МОЗ видає погодження на рекламну інформацію та дозвіл на рекламування лікарського засобу для дітей і підлітків та має право визнавати факт недобросовісної реклами лікарських засобів, відкликати рекламу, яка не відповідає вимогам законодавства, відповідно до наказу МОЗ від 10.06.1997 № 177. Значить, відомчим нормативним актом МОЗ уповноважило себе на контрольні функції у галузі реклами деяких лікарських засобів, що не передбачено профільним Законом, Законом України «Про лікарські засоби», Основами законодавства про охорону здоров'я від 19.11.1992, Положенням про МОЗ, затвердженим Указом Президента України від 13.04.2011 № 467/2011.

Деякі функції та повноваження щодо забезпечення контролю за рекламною діяльністю має Національний банк України. Стаття 54 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 забороняє банкам у будь-якій формі поширювати рекламу, що містить неправдиву інформацію про їх діяльність у сфері банківських послуг; НБУ має право застосовувати заходи впливу до банків та інших осіб, які порушують вимоги цієї статті. Однак Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 не містить конкретних норм щодо реалізації цього повно-

важення НБУ. Подібною до цитованої є норма ст. 11 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001, за якою фінансовим установам забороняється поширювати у будь-якій формі рекламу, що містить неправдиві відомості про їх діяльність у сфері фінансових послуг. Згідно з п. 8 ч. 1 ст. 28 цього Закону Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, здійснює контроль за достовірністю інформації учасників ринку фінансових послуг. Відповідно до пп. 26 п. 5 Положення про Комісію, затвердженого Указом Президента України від 23.11.2011 №1070/2011, Комісія вправі забороняти розповсюдження рекламних матеріалів, що стосуються послуг з недержавного пенсійного забезпечення, приймати рішення про внесення змін до цих матеріалів.

Згідно з ч. 1 ст. 15 Закону України «Про захист суспільної моралі» від 20.11.2003 державний нагляд за додержанням вимог чинного законодавства у сфері захисту суспільної моралі (в тому числі щодо реклами предметів та продукції порнографічного, сексуального, еротичного характеру) в межах своєї компетенції здійснюють Міністерство культури і мистецтв України, МОЗ та інші органи, перераховані в Законі. Проте Законом не визначені способи державного нагляду, його норми не співвідносяться з положеннями Закону України «Про рекламу»; Положенням про МОЗ, наприклад, не визначено повноважень МОЗ з контролю за рекламою.

Таким чином, правове регулювання повноважень органів державної влади і місцевого самоврядування щодо контролю за дотриманням рекламного законодавства не є чітким, норми законів, які регулюють правовий режим окремих видів господарської діяльності, не завжди узгоджуються з профільним законом у сфері реклами. При цьому норми про контроль у галузі реклами не відповідають законодавчим засадам контролю у сфері господарської діяльності. Адже згідно з ч. 4 ст. 4 Закону «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 05.04.2007 виключно законами встановлюються, зокрема: органи, уповноважені здійснювати державний нагляд (контроль) у сфері господарської діяльності, та спосіб здійснення контролю, повноваження цих органів щодо зупинення виробництва (виготовлення) або реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг; перелік порушень, які є підставою для видачі відповідним органом припису, розпорядження або іншого розпорядчого документа. Тому пропонуємо: 1) змінити формулювання норми ч. 1 ст. 26 Закону України «Про рекламу», закріпивши у ній відкритий перелік контролюючих органів у галузі реклами; 2) внести зміни до Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про НБУ», Основ законодавства про охорону здоров'я, Типових правил розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів, до положень про відповідні центральні органи виконавчої влади, якими закріпити повно-

важення з контролю за дотриманням законодавства про рекламу за виконавчими органами місцевих рад, НБУ, МОЗ, іншими органами; 3) у законах, що регулюють порядок здійснення окремих видів господарської діяльності (наприклад, Законі України «Про лікарські засоби»), визначити способи здійснення контролю за дотриманням рекламного законодавства та інші необхідні положення, як того вимагає норма ч. 4 ст. 4 названого вище Закону від 05.04.2007.

Список використаних джерел: 1. *Громенко Ю. О.* Державне регулювання реклами: довід країн ЄС [Електронний ресурс] / Ю. О. Громенко. – Режим доступу : http://legalactivity.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=378%3A101012-20&catid=50%3A4-1012&Itemid=62&lang=ru. 2. *Звіт* Антимонопольного комітету України за 2012 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document%3fid=95114&schema=main>. 3. *Лубчак В.* Чим привабливі конвергентні ЗМІ / В. Лубчак // День. – 2013. – 5-6 квітня. 4. *Микитенко Л. А.* Адміністративно-правове регулювання рекламної діяльності в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / Л. А. Микитенко. – К. : КНТЕУ, 2008. 5. Пояснювальна записка до Проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення контролю за дотриманням законодавства про рекламу» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=39465&pf35401=182792>.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

**ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ
ТА СВОБОД ЛЮДИНИ
І ГРОМАДЯНИНА**

**Тези доповідей
Всеукраїнської науково-практичної конференції
студентів, аспірантів та молодих учених**

(м. Чернігів, 16-17 травня 2013 р.)

Чернігів 2013

Рекомендовано до друку вченою радою Чернігівського державного технологічного університету (проголошено № 5 від 27 травня 2013 року).

П78 **Проблеми захисту прав та свобод людини і громадянина** : тези Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених (м. Чернігів, 16-17 травня 2013 р.). – Чернігів : Черніг. держ. технол. ун-т, 2013. – 365 с.

Оргкомітет конференції

Новомлинець Олег Олександрович – проректор з науково-педагогічної та виховної роботи Чернігівського державного технологічного університету, кандидат технічних наук, доцент, голова оргкомітету.

Остапенко Людмила Анатоліївна – декан юридичного факультету Чернігівського державного технологічного університету, кандидат юридичних наук, доцент, заступник голови оргкомітету.

Берднік Інна Володимирівна – завідувач кафедри цивільного, господарського права та процесу, кримінального права та правосуддя Чернігівського державного технологічного університету, кандидат юридичних наук.

Козинець Олена Гаєрилівна – завідувач кафедри історії та теорії держави і права, конституційного та адміністративного права Чернігівського державного технологічного університету, кандидат історичних наук, доцент.

Апанасенко Катерина Іванівна – доцент кафедри цивільного, господарського права та процесу, кримінального права та правосуддя Чернігівського державного технологічного університету, кандидат юридичних наук, доцент.

Шумна Лариса Петрівна – завідувач кафедри трудового права та права соціального забезпечення Чернігівського державного технологічного університету, кандидат юридичних наук, доцент.

Хименко Олександр Анатолійович – старший викладач кафедри історії та теорії держави і права, конституційного та адміністративного права Чернігівського державного технологічного університету.

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених містять тези доповідей на тему: “Проблеми захисту прав та свобод людини і громадянина” з врахуванням особливостей таких галузей права, як трудове право, право соціального забезпечення, цивільне, господарське, кримінальне право та правосуддя, конституційне та адміністративне право.

Видання може бути корисним студентам, аспірантам, ученим та практичним працівникам у сфері права.

УДК 342.7
ББК 67.400.7

© Чернігівський державний
технологічний університет, 2013

Секція трудового права та права соціального забезпечення

Підсекція трудового права

Хименко О.А. До питання дискримінації за способом життя у міжнародному трудовому праві	7
Буткевич В.В. Явище мобінгу в трудових правовідносинах	10
Мурзенюк К.В. Позикова праця у сфері зайнятості	15
Ровенська Н.Б. Проблеми працевлаштування молоді в Україні у сучасних умовах	19
Рекун М.І. Основні трудові права: міжнародні стандарти і національне законодавство	23

Підсекція права соціального забезпечення

Бережна Н.А. Сучасний стан інклюзивної освіти в Україні	28
Бивалькевич К.С. Окремі правові проблеми предмета та методу права соціального забезпечення	31
Бречко Є.В. До питання реалізації інвалідами права на реабілітацію	35
Брижко М.В. Соціальна справедливість у сфері соціального забезпечення	39
Валевач М.П. Конституція України як джерело права соціального забезпечення	41
Демиденко О.В. Роль принципів у правовому регулюванні відносин у сфері соціального забезпечення	45
Єсипенко О.О. Міжнародно-правові гарантії здійснення права людини на соціальний захист в Україні	49
Заводенко Ю.С. Безбар'єрне середовище: засіб втілення рівності можливостей людей з функціональними обмеженнями	52
Івженко А. Правові категорії, що визначають рівень матеріальної забезпеченості громадян	56
Карацюба М.М. Деякі проблемні питання забезпечення безоплатності медичної допомоги в державних та комунальних закладах охорони здоров'я	58
Кирильченко Д.О. Соціальні допомоги малозабезпеченим сім'ям: українське законодавство та міжнародний досвід	62
Колічева О.Ю. Реалізація дітьми-інвалідами з розумовою відсталістю своїх прав: проблеми та перспективи їх вирішення	66
Кучма О.А. Гарантії права на соціальне забезпечення	69
Піроцький Б.Ю. Роль соціальних стандартів та гарантій при наданні соціальних допомог	73
Погорілко Д.М. Право на достатній життєвий рівень та конституційні гарантії його реалізації	76
Рябець К.В. Економічна та правова природа соціального забезпечення	79
Святюк Т.О. Значення адресної соціальної допомоги у подоланні бідності	81
Симонок Д.С. Сучасні аспекти надання соціальної підтримки дітям при влаштуванні їх до будинків сімейного типу та прийомних сімей	84

Лизун М.А. Деякі правові питання пенсійного забезпечення державних службовців	89
Яцечко К.М. Джерела права соціального захисту: окремі правові питання.....	91

Секція цивільного та господарського права та процесу

Підсекція цивільного права

Іваненко О.А. Про комплексний характер реституції	95
Керноз Н.Є. Проблеми строків апеляційного оскарження судового рішення в цивільному судочинстві	99
Самсоненко Л.А. До питання про захист права власності	103
Андрущенко Т.С. Особливості нотаріального посвідчення аліментного договору з «іноземним елементом»	107
Болдырева О.С. Відшкодування моральної шкоди: міф чи реальність?	111
Гаркава А.С. Поняття та сутність перестраховування	115
Бабич В.С. Проблеми правового регулювання відповідальності за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеси.....	118
Ведміль Т.І. Деякі аспекти проблемних питань надання притулку дітям-біженцям: досвід зарубіжних країн та шляхи вирішення в Україні	122
Гофрик М.С. Про державне регулювання цін на лікарські засоби	125
Домащенко М.А. Щодо питання усиновлення дітей, які є громадянами України, іноземним елементом	129
Йовенко О.В. Проблемність оформлення заяв, які подаються в порядку окремого провадження.....	132
Клименко І.В. Самозахист цивільних прав та інтересів фізичної особи	135
Козлова Х.В. Аліментні зобов'язання подружжя.....	139
Корж Л.П. Правові проблеми мирного вирішення адміністративних справ	143
Кузьменко Н.І. Правове регулювання соціальної реклами.....	147
Лучко М.В. Основні етапи становлення та розвитку інституту усиновлення	151
Макаренко В.А. Проблеми реалізації прав та обов'язків особами, які беруть участь у справах окремого провадження.....	155
Назаренко Ю.В. До питання нормативно-правового регулювання лізингової діяльності в Україні.....	159
Оселедець І.М. Підстави припинення права спільної часткової власності.....	163
Паталай О.П. Шлюбний договір: правова природа та зміст.....	166
Петровська А.М. Щодо способів проведення біржових торгів.....	170
Поскробка І.В. Визначення походження дитини, батьки якої не перебувають у шлюбі між собою.....	173
Радченко Л.І. Проблематика визначення поняття «джерело підвищеної небезпеси».....	177
Сокол Н.М. Дитячий будинок сімейного типу як особливий вид (форма) влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	181
Хоменко Я.В. Набувальна давність як підстава виникнення права власності... ..	186
Юхименко Е.В. До питання правового регулювання сурогатного материнства в Україні	188

Підсекція господарського права та процесу.

Апанасенко К.І. Щодо системи органів державного контролю у сфері рекламної діяльності.....	193
Ліскович В.В. До питання використання електронних доказів у господарському процесі.....	197
Савінов А.В. Удосконалення правового регулювання перегляду рішень господарського суду за нововиявленими обставинами.....	201

Секція кримінального права та правосуддя

Головко М.Б. Кримінальна відповідальність за дифамацію: крок у майбутнє чи погляд у минуле?.....	205
Асєєва М.А. Кримінально-правові норми вітчизняного законодавства та законодавства зарубіжних країн про відповідальність за крадіжку.....	209
Бабіч Є.О. Зловживання довірою як спосіб вчинення шахрайства.....	212
Барловська І.О. Суб'єкт складу злочину «незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів».....	215
Гапіч Ж.Р. Кримінально-правова характеристика викрадення.....	218
Ільєнко О.О. Особливості об'єкта складу злочину «умисне знищення або пошкодження майна».....	221
Кулик Я.І. Проблема екоциду в сучасних умовах.....	223
Пилипенко В. Щодо питання встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини.....	226
Погорілко Д.М. Об'єкт складу злочину «посів або вирощування снотворного маку чи конопель».....	230
Поскробка І.В. Звільнення від кримінальної відповідальності за невиплату заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат.....	234
Святюк Т.О. Об'єкт складу злочину «залишення в небезпеці».....	238
Трутьєв О.С. Кримінальна відповідальність за вбивство через необережність.....	241

Секція історії та теорії держави і права, конституційного та адміністративного права

Підсекція історії та теорії держави і права

Авраменко Ю.С. Історичне значення систематизації російського права в I половині XIX ст.....	245
Балшєв М.В. Втілення політичної доктрини більшовиків у кримінально-правовій політиці 20-х р. XX ст. на прикладі Кримінального кодексу УСРР 1922 р.....	248
Борисенко Т.С. Україна у стратегічних планах іноземних держав I половини XIX століття.....	251
Велігорська А.В. Конституція СРСР 1936 року. Основні положення.....	255
Демченко Т.С. Контрреформи Олександра III: причини та зміст.....	258
Кезля В.М. Значення вчення Михайла Драгоманова для розвитку політико-правової думки в Україні.....	262
Компанєць К.С. Варшавський договір та його наслідки для України.....	265
Кузьменко Н.І. Історія верховенства права: античні витoki.....	268